

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów

311501

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Diagnosta samochodowy zajmuje się oceną stanu technicznego wszystkich pojazdów poruszających się po drogach publicznych, czyli samochodów osobowych, ciężarowych, autobusów i innych pojazdów przeznaczonych do przewozu osób i rzeczy pod kątem dopuszczenia ich do ruchu drogowego.

Badanie stanu technicznego pojazdu wykonuje się w specjalnie do tego dostosowanych pomieszczeniach - tak zwanych halach diagnostycznych.

Celem prac diagnostycznych jest określenie stanu technicznego pojazdu oraz kwalifikowanie go lub jego zespołów do dalszych czynności regulacyjnych, naprawczych lub nawet mogą stanowić podstawę do wycofania pojazdu z dalszego użytkowania.

Zadania diagnosty są ściśle określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach (Dz. U. z 2003 roku, Nr 227, poz. 2250 z późniejszymi zmianami).

Po sprawdzeniu zgodności faktycznych identyfikacyjnych i technicznych danych pojazdu z informacjami zapisanymi w dowodzie rejestracyjnym oraz dokonaniu oglądu zewnętrznego pojazdu, samochód zostaje wprowadzony do hali diagnostycznej, gdzie diagnosta dokonuje szczegółowego przeglądu wszystkich elementów wpływających na sprawność pojazdu w czasie jazdy. Analizie podlega więc układ kierowniczy i wspomaganie, zbieżność kół oraz zawieszenie pojazdu (w tym amortyzatory i resory). Badanie obejmuje sprawność działania hamulców, analizę siły i rozkładu hamowania. Diagnosta sprawdza również stan ogumienia. Dokładnym badaniem objęta jest też instalacja elektryczna (wraz z akumulatorem), ustawienia wszystkich świateł i działanie kontrolki na tablicy rozdzielczej pojazdu. Kontrolowany jest też układ wydechowy, w tym poziom emisji spalin.

Stan techniczny pojazdu zostaje oceniony zwykle bez demontażu poszczególnych elementów, a do określenia prawidłowości działania wykorzystuje się specjalistyczny sprzęt: aparaturę kontrolno-pomiarową i rozmaite urządzenia diagnostyczne, zazwyczaj wspomagane komputerem. Sama ocena stanu technicznego poszczególnych układów i zespołów pojazdu polega na porównaniu wartości parametrów stanu z wartościami parametrów określonych przez producenta.

Przegląd kończy sprawdzenie, czy w pojeździe znajduje się wszelkie niezbędne wyposażenie, jak gaśnica czy trójkąt awaryjny.

Do zadań diagnosty należą też wszelkie czynności związane z przyjęciem pojazdu na

przegląd, czyli przyjmowanie zlecenia na przeprowadzenie oceny stanu technicznego, prowadzenie komputerowej ewidencji badań diagnostycznych pojazdów samochodowych oraz dokonywanie odpowiedniego wpisu w dowodzie rejestracyjnym pojazdu (a w przypadku pojazdu niezarejestrowanego wystawianie zaświadczeń o pozytywnym wyniku badania technicznego). W ramach swoich obowiązków wykonuje także czynności związane z konserwacją wykorzystywanych w pracy urządzeń.

Środowisko pracy

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

ŚRODOWISKO PRACY

Warunki materialne

Diagnosta samochodowy pracuje przede wszystkim w pomieszczeniach specjalnie przystosowanych do kontroli, tak zwanych halach diagnostycznych. Wiele zadań wykonuje również na wolnym powietrzu (badanie natężenia hałasu) oraz w samych pojazdach (kontrola przełączników i wskaźników). W związku z tym narażony jest na niekorzystne warunki pogodowe: deszcz czy zimno. W hali zaś ma stały kontakt z różnymi substancjami toksycznymi i łatwopalnymi (spaliny, wyziewy paliwa, gaz, smar czy olej), praca z nimi wymaga zachowania szczególnej ostrożności. Diagnosta narażony jest również na skaleczenia (kontakt z ostrymi wystającymi elementami) czy niebezpieczeństwo upadku do kanału.

Do najczęstszych schorzeń w tym zawodzie należą infekcje dróg oddechowych i alergię. Może także występować uszkodzenie słuchu wywołane hałasem.

Warunki społeczne

Praca diagnosty ma charakter indywidualny, wszystkie czynności związane z oceną stanu technicznego pojazdu są wykonywane samodzielnie.

Kontakty z ludźmi są częste i polegają głównie na rozmowach z klientami przy przyjmowaniu samochodu do przeglądu oraz omówieniu rezultatów badania już po przeglądzie. Czasem klienci pytają o sprawy związane z samą eksploatacją pojazdu. Diagnosta może konsultować poszczególne kwestie z innymi diagnostami i pracownikami stacji diagnostycznej. W pracy diagnosty występuje ryzyko powstawania konfliktów, dotyczy to sytuacji, gdy klienci nie zgadzają się z negatywną opinią diagnosty na temat stanu technicznego ich samochodu.

Warunki organizacyjne

Diagnosta pracuje przeważnie osiem godzin dziennie. W związku z tym, iż przepisy prawa określiły obowiązek zatrudniania na stacji kontroli pojazdów minimum dwóch diagnostów, w wielu firmach diagnosty pracują w systemie dwuzmianowym.

Większość wykonywanych czynności ma charakter mocno zrutynizowany, diagnosta obowiązany jest postępować wedle ściśle określonych procedur. Jego praca podlega okresowemu nadzorowi, zarówno ze strony przełożonych, jak i organów zewnętrznych. Powinien też mieć on świadomość, że od jego rzetelności i umiejętności zastosowania się do narzuconych norm, zależy życie i bezpieczeństwo ludzi – użytkowników

pojazdów. W swej firmie diagnosta odpowiada też za sprzęt diagnostyczny. Nie ma żadnych wymogów dotyczących stroju roboczego, zwykle jest to ubiór dowolny, choć w niektórych stacjach kontroli pracownicy mają obowiązek noszenia strojów firmowych.

Wymagania psychologiczne

Diagnosta powinien być osobą dokładną i wytrwałą, potrafiącą skupić swoją uwagę na powierzonym zadaniu. Jako że ocena stanu technicznego pojazdu jest oceną kompleksową, dobry diagnosta powinien dostrzegać związki przyczynowo-skutkowe, a przy tym potrafić zajmować się analizą kilku problemów jednocześnie. Musi być osobą odpowiedzialną i godną zaufania. Skutki jego ewentualnych niedopatrzeń mogą zagrażać życiu wszystkich użytkowników dróg.

Równie przydatną cechą w tej pracy jest zarówno umiejętność samodzielnego planowania i organizowania sobie pracy jak i umiejętność podporządkowania się narzuconym instrukcjom i procedurom. Przydatne są zdolności urzędnicze, związane z wykonywaniem określonych czynności biurowych, takich jak wypełnianie rozmaitych formularzy i dokumentów.

Częsty kontakt z klientami czy współpracownikami wymaga posiadania umiejętności interpersonalnych, diagnosta powinien także potrafić przekazać klientowi w sposób dla niego przystępny i zrozumiały wnioski z badania. Przydatna jest też bardzo umiejętność panowania nad własnymi emocjami w sytuacjach konfliktowych, których w pracy diagnosty nie brakuje.

Od osoby, która chciałaby zajmować się diagnostyką samochodową, wymaga się także zdolności i zainteresowań technicznych oraz gotowości do ciągłego uzupełniania wiedzy z zakresu motoryzacji, techniki i nowych technologii, które wykorzystywane są w aparaturze kontrolnej i pomiarowej.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Aby dobrze wykonywać swoją pracę, diagnosta samochodowy powinien odznaczać się dobrym stanem zdrowia oraz sprawnością fizyczną. Cechami niezbędnymi w tym zawodzie są dobry wzrok i słuch, gdyż wiele usterek w badanych pojazdach wychwytuje się na podstawie oglądu obiektu lub charakterystycznych odgłosów.

Diagnosta nie musi odznaczać się szczególnie silną budową ciała, jednak wiele czynności, jakie wykonuje w swojej pracy (m.in. wchodzenie do kanału, konieczność trwania w niewygodnej pozycji długi czas), wymaga dużej sprawności układu mięśniowego oraz kostno-stawowego. Konieczność manipulowania przy drobnych elementach powoduje, iż diagnosta winien odznaczać się także dużą sprawnością rąk i palców.

Praca na stanowisku diagnosty samochodowego nie jest pracą dla osób niepełnosprawnych. Specyfika zawodu wyklucza podjęcie pracy przez osoby ze schorzeniami górnych i dolnych kończyn, osoby z wadami wzroku i słuchu. Jest to praca odpowiedzialna i stresująca, stąd i niewskazana dla osób o słabej kondycji nerwowej i psychicznej. Częsty kontakt z czynnikami mogącymi uczulać uniemożliwia też podejmowanie pracy w tym zawodzie przez alergików.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Warunkiem niezbędnym do podjęcia pracy jest posiadanie wykształcenia technicznego (minimum średniego) najlepiej o specjalności samochodowej lub mechanicznej, doświadczenia zawodowego związanego z naprawą i obsługą pojazdów oraz ukończonego szkolenia dla kandydatów na diagnostów. Podjęcie nauki na szkoleniu wymaga nabycia określonego stażu pracy w stacji obsługi pojazdów lub zakładzie naprawy pojazdów. W zależności od rodzaju wykształcenia wymagana jest następująca praktyka zawodowa:

- dla osób z wyższym wykształceniem o specjalności samochodowej – 2 lata praktyki
- dla osób ze średnim wykształceniem o specjalności samochodowej oraz osób z wyższym wykształceniem o specjalności innej niż samochodowa – 4 lata praktyki
- dla osób ze średnim wykształceniem o specjalności innej niż samochodowa – 8 lat praktyki zawodowej.

Kandydat na diagnostę musi posiadać prawo jazdy, co najmniej kategorii „B” oraz powinien dobrze posługiwać się komputerem.

Szkolenie dla diagnostów w zakresie przeprowadzania badań technicznych pojazdów składa się ze szkolenia podstawowego i czterech szkoleń specjalistycznych, dotyczących przeprowadzania badań technicznych różnych typów pojazdów. Zakończone jest egzaminem w formie pisemnej (z części teoretycznej) oraz praktycznej - polegającej na przeprowadzeniu badania technicznego, wydaniu oceny z zakresu stanu technicznego pojazdu oraz wypełnieniu odpowiednich dokumentów. Absolwenci szkół wyższych mogą nabyć uprawnienia diagnosty w ramach studiów podyplomowych.

Chociaż nie ma żadnych przeciwwskazań do wykonywania tego zawodu przez kobiety, na stanowisku diagnosty pracują przeważnie mężczyźni.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Dokształcanie się i stałe pogłębianie wiedzy jest niezbędne w pracy każdego diagnosty samochodowego. Szkolenia uzupełniające organizowane są przez regionalne oddziały Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji Rzeczypospolitej Polskiej czy Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego. Mają one na celu zapoznanie diagnostów z aktualnymi przepisami prawnymi, najnowszą techniką i metodyką prowadzenia badań.

W zawodzie diagnosty samochodowego możliwość awansu zawodowego jest bardzo ograniczona. Może on - uzupełniwszy wykształcenie do poziomu wyższego oraz po zdobyciu doświadczenia w zakresie zarządzania - starać się o objęcie funkcji kierownika stacji diagnostycznej.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Najczęściej pracę w tym zawodzie podejmują osoby młode: w przedziale 30-35 lat. Praca w charakterze diagnosty samochodowego wymaga posiadania co najmniej średniego wykształcenia technicznego oraz określonego przepisami stażu pracy w stacji obsługi pojazdów lub zakładzie naprawy pojazdów. Wymogiem koniecznym jest uzyskanie w drodze szkolenia i sprawdzonych w trakcie egzaminu kwalifikacyjnego uprawnień, potwierdzonych odpowiednim dokumentem. Specyfika pracy wymaga

także dobrego stanu zdrowia, refleksu i spostrzegawczości. Jednakże nie ma żadnych przeciwwskazań do wykonywania tej pracy przez osoby starsze. Ważne tylko, aby spełniały one wymogi formalne wynikające z rozporządzenia dot. szczegółowych wymagań w stosunku do diagnostów (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2004, Dz. U. z 2004 roku Nr 246, poz. 2469).

Możliwości zatrudnienia

Diagnosta samochodowy znajdzie zatrudnienie przede wszystkim w firmach prywatnych, takich jak stacje obsługi pojazdów czy stacje diagnostyki pojazdowej. Z roku na rok pojawia się na polskich drogach coraz większa liczba aut, zarówno nowych, jak i sprowadzanych z zagranicy aut używanych, które wymagają częstej kontroli stanu technicznego, co skutkuje powstawaniem nowych stacji obsługi samochodów (np. przy salonach samochodowych dilerów różnych marek) oraz stacji diagnostycznych. W związku z rozwojem nastąpił wzrost zapotrzebowania na specjalistów w tym zakresie. W 2008 roku na każdego zarejestrowanego w powiatowym urzędzie pracy diagnostę samochodowego przypadły blisko 4 oferty pracy w zawodzie. Oczywiście najłatwiej znaleźć pracę w dużych miastach, gdzie działa wiele punktów obsługi samochodów czy warsztatów mechaniki pojazdowej.

Zawód diagnosty samochodowego pozwala na samozatrudnienie. Można uruchomić własny punkt diagnostyczny lub świadczyć taką usługę w ramach warsztatu samochodowego. Należy przy tym wypełnić podstawowy wymóg określony w przepisach, określający minimalną liczbę diagnostów zatrudnionych w stacji diagnostyki - dwie osoby.

Zawody pokrewne

- kontroler stanu technicznego pojazdów
- rzeczoznawca
- technik mechanik – środki transportu samochodowego
- technik mechanizacji rolnictwa
- inżynier mechanik – środki transportu samochodowego
- mechanik pojazdów samochodowych

Polecana literatura

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań w stosunku do diagnostów (Dz. U. z 2004 r. Nr 246, poz. 2469)

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach (Dz. U. z 2003 r. Nr 227, poz. 2250) z późniejszymi zmianami

Zygfried Gawlik, Zbigniew Sikora, Adam Tabor „Vademecum diagnosty. Pytania i

odpowiedzi”. Centrum Szkolenia i Organizacji Systemów Jakości Politechniki Krakowskiej, Kraków 2006

Piotr A. Wrzecioniarz „Diagnostyka pojazdów samochodowych”. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2001

„Diagnostyka samochodowa. Laboratorium”, praca zbiorowa pod red. Z. Lozia, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2007

Cezary Bocheński „Badania kontrolne samochodów”. Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2000

Mirosław Uzdowski, Karol F. Abramek, Krzysztof Garczyński „Eksplatacja techniczna i naprawa Pojazdy samochodowe”. Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2003

„autoEXPERT”, miesięcznik, wydawca: Vogel Business Media sp. z o.o.

„AutoElektro”, miesięcznik, wydawca: AutoElektro Sp. z o.o.

„Autodata” - program na płycie CD z informacjami technicznymi i danymi regulacyjnymi do około 11000 modeli samochodów 80 producentów z całego świata. Wydawca: Autodata”. Także w wersji książkowej, zawierającej wybrane dane diagnostyczne.